

# Justitieutskottets betänkande 2022/23:JuU17

## Vapenfrågor

---

### Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om vapenfrågor, bl.a. med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete. Motionsyrkandena handlar om handläggning av vapenlicensärenden, vapenbrott och andra frågor som rör vapen.

I betänkandet finns två reservationer (S, C).

#### *Behandlade förslag*

15 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....	3
Redogörelse för ärendet .....	5
Utskottets överväganden .....	6
Översyn av vapenlagstiftningen .....	6
Handläggning av vapenlicensärenden .....	8
Tillsyn av skjutbanor .....	11
Förvaring av vapen .....	12
Regelverket för vapensamlingar .....	14
Vapenbrott .....	15
Vapen till Ukraina .....	17
Reservationer .....	19
1. Tillsyn av skjutbanor, punkt 3 (C) .....	19
2. Vapenbrott, punkt 6 (S) .....	19
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag .....	21
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23 .....	21

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Översyn av vapenlagstiftningen

Riksdagen avslår motion  
2022/23:825 av Lars Beckman (M).

## 2. Handläggning av vapenlicensärenden

Riksdagen avslår motionerna  
2022/23:438 av Erik Ottoson (M) yrkandena 2 och 3,  
2022/23:605 av Marléne Lund Kopparklint (M) och  
2022/23:1759 av Johan Löfstrand m.fl. (S).

## 3. Tillsyn av skjutbanor

Riksdagen avslår motionerna  
2022/23:603 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkandena 1 och 3 samt  
2022/23:855 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 18.

*Reservation 1 (C)*

## 4. Förvaring av vapen

Riksdagen avslår motionerna  
2022/23:578 av Helena Storckenfeldt (M) och  
2022/23:1525 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

## 5. Regelverket för vapensamlingar

Riksdagen avslår motion  
2022/23:1905 av Sten Bergheden och Marléne Lund Kopparklint (båda  
M).

## 6. Vapenbrott

Riksdagen avslår motionerna  
2022/23:617 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) och  
2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 30 och 43.

*Reservation 2 (S)*

## 7. Vapen till Ukraina

Riksdagen avslår motion  
2022/23:661 av David Josefsson (M).

Stockholm den 13 april 2023

På justitieutskottets vägnar

*Ardalan Shekarabi*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ardalan Shekarabi (S), Louise Meijer (M), Petter Löberg (S), Mikael Damsgaard (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Gudrun Nordborg (V), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson (SD), Juno Blom (L), Mats Arkhem (SD), Sanna Backeskog (S), Fredrik Kärrholm (M), Lars Isacsson (S), Ingemar Kihlström (KD), Sten Bergheden (M) och Malte Roos (MP).

## Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 15 motionsyrkanden om vapenfrågor från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar om handläggning av vapenlicensärenden, vapenbrott och andra frågor som rör vapen. Motionsyrkandena finns i bilagan.

# Utskottets överväganden

## Översyn av vapenlagstiftningen

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att förenkla för legitima vapenbärare.

### Motionen

I motion 2022/23:825 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga att förenkla för legitima vapenbärare.

### Bakgrund

#### *Gällande rätt*

De generella förutsättningarna för att en enskild person ska beviljas tillstånd att inneha skjutvapen finns i 2 kap. 4–6 a §§ vapenlagen (1996:67). De krav som ställs upp är bl.a. att vapnet ska behövas för ett godtagbart ändamål och att det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

För att tillstånd ska beviljas till helautomatiska vapen eller enhandsvapen krävs dessutom att det finns synnerliga skäl (6 §). Tillstånd för en enskild att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott ska tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan begränsning (6 a §).

Polismyndigheten är i dag ensam tillståndsmyndighet i vapenärenden (2 kap. 2 §).

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år. Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 1 § vapenlagen).

Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst två och högst fem år och om brottet är synnerligen grovt döms till fängelse i lägst fyra och högst sju år.

#### *Pågående arbete*

Den 13 maj 2022 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över vapenlagstiftningen. Det huvudsakliga syftet med översynen var att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samt att göra regelverket mer överskådligt och lättillgängligt. Utredaren ska

- lämna förslag på ändringar som bedöms nödvändiga för att göra vapenlagstiftningen mer överskådlig och lättillgänglig,
- ta ställning till om reglerna för tillståndsgivning och innehav av vapen och vapendelar behöver ändras för att inte vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare och
- ta ställning till om en tydligare åtskillnad bör göras mellan bestämmelser som rör legala vapeninnehavares vapenhantering och de straffrättsliga bestämmelserna.

Utredaren biträds av en parlamentariskt sammansatt referensgrupp och ska lämna nödvändiga författningsförslag och redovisa den nu redovisade delen av uppdraget senast den 10 november 2023 (dir. 2022:40).

I Tidöavtalet (s. 18 f.) beskrivs hur Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i ett samarbetsprojekt om kriminalitet kommer att utarbeta och genomföra politiska reformer för att bekämpa och förebygga brott samt öka tryggheten. Under rubriken Vapenlagstiftningen anges bl.a. att vapenlagen ska utredas brett. Utredningen ska bl.a. föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet som tar över licensprövningen från Polismyndigheten. Utredningen ska även föreslå ett uppdelat regelverk för licensärenden å ena sidan och illegala vapen å andra sidan.

Den 30 mars 2023 beslutade regeringen i ett tilläggsdirektiv till den ovannämnda utredningen om att utvidga uppdraget. Utredaren ska nu även bl.a.

- föreslå en uppdelning av vapenlagens straffbestämmelser för att tydligare skilja på överträdelse som typiskt sett begås av legala vapeninnehavare och den organiserade brottslighetens användning av illegala vapen,
- föreslå hur en utökning av vapengarderoben för jakt kan utformas,
- överväga om kravet på synnerliga skäl för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen kan förtydligas eller ersättas med särskilda skäl,
- överväga om processen vid vapenbyte kan förenklas,
- ta ställning till om systemet med tidsbegränsade tillstånd för helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott bör avskaffas,
- ta ställning till om det förenklade förfarande för tillfällig införsel av vapen som avses i artikel 17.2 i EU:s kodifierade vapendirektiv bör genomföras,
- föreslå en ordning som innebär att en vapenägare som överlåter sitt vapen utan tillhörande ljuddämpare ska ha rätt att behålla ljuddämparen under en viss tid,
- ta ställning till om de krav som gäller för att skjutvapen ska få innehas för samlingsändamål bör förtydligas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredarens förslag ska vara förenliga med EU:s kodifierade vapendirektiv. Uppdraget förlängs och ska redovisas senast den 10 maj 2024 (dir. 2023:50).

## Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat och tillstyrkt motioner om en generell översyn av vapenlagstiftningen i syfte att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Detta har riksdagen ställt sig bakom (bet. 2018/19:JuU29 s. 26 f., rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 s. 25 f., rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU5, rskr. 2020/21:31, bet. 2020/21:JuU30 s. 23 f., rskr. 2020/21:398). Se förra årets motionsbetänkande om vapenfrågor för en mer utförlig redogörelse av dessa tillkännagivanden (bet. 2021/22:JuU28 s. 12 f.). Även i det betänkandet behandlades liknande motionsyrkanden. Utskottet ställde sig bakom motionerna, men ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig mot förslaget och anförde att det mot bakgrund av riksdagens många tillkännagivanden i vapenfrågor de senaste åren borde tillsättas en utredning med parlamentarisk förankring i dessa frågor, som även borde omfatta andra tillkännagivanden som riksdagen tidigare har gjort på området. Reserverna föreslog att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande om detta. Riksdagen biföll reservationen (rskr. 2021/22:275).

## Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen framhållit vikten av att genomföra en översyn av vapenlagstiftningen i syfte att skapa ett regelverk som inte försvårar för legala vapenägare i onödan. Med hänsyn till det pågående arbetet i frågan finner utskottet att det inte finns anledning till ytterligare ett tillkännagivande i frågan. Motion 2022/23:825 (M) avstyrks därmed.

## Handläggning av vapenlicensärenden

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en digitalisering av vapenlicensärenden och förtydligande av kraven för vapentillstånd.

## Motionerna

### *Digitalisering av vapenlicensärenden*

I motion 2022/23:1759 av Johan Löfstrand m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att utreda hur man tillgodogör sig den digitala tekniken och underlättar hanteringen av vapenlicenser. I motion 2022/23:438 av Erik Ottoson (M) yrkandena 2 och 3 framhåller motionären behovet av en digitalisering och automatisering av hela eller delar av beslutsprocessen för ansökningar om vapenlicenser, och att digitalisera och automatisera hela eller delar av kontrollen över vapen som importerats till Sverige samt att dessa när slutkund på ett legalt sätt.



### *Förtydligande av kraven för vapentillstånd*

Enligt motion 2022/23:605 av Marléne Lund Kopparklint (M) bör det övervägas vilken möjlighet polisen ska ha till egna tolkningar av vapnets utseende vid licenshanteringen.

## **Bakgrund**

### *Gällande rätt*

#### **Digitalisering av vapenlicensärenden**

Av 2 kap. 6 § vapenförordningen (1996:70) följer att ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen görs skriftligen. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist eller säte samt om vapnets typ, fabrikat, modell och kaliber. Om ansökan avser ett visst bestämt vapen ska överlåtarens eller upplåtarens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist och vapnets tillverkningsnummer anges i ansökan. Avser ansökan ett vapen som saknar uppgift om tillverkningsnummer ska annan uppgift som tillåter identifiering anges. Vid förvärv av vapen från någon annan än en vapenhandlare ska överlåtarens tillståndsbevis för vapnet bifogas, om beviset finns i behåll. I ansökan ska det antal och slag av skjutvapen som sökanden redan innehar anges. Ansökan ska också innehålla uppgifter om ändamålet med innehavet och vilka omständigheter som sökanden åberopar till stöd för sin ansökan. Ansökan lämnas in till Polismyndigheten.

Av 2 kap. 11 § vapenlagen följer att det för tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–6 §§. Av 2 kap. 12 § samma lag följer vidare att ett införseltillstånd ger rätt att i Sverige inneha de skjutvapen och den ammunition som förts hit med stöd av tillståndet under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att vapnen och ammunitionen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer.

#### **Förtydligande av kraven för vapentillstånd**

I dåvarande Rikspolisstyrelsens allmänna råd om skjutvapens lämplighet (2 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3) anges bl.a. följande:

Enligt 2 kap. 5 § andra stycket vapenlagen får tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning meddelas endast om vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse. En restriktiv hållning bör gälla vid bedömningen av om ett skjutvapen är lämpat för sitt ändamål. För att kunna göra den bedömningen är det viktigt att sökanden har angett rätt modellbeteckning. I vissa fall kan det vara nödvändigt att vapnet eller en bild på vapnet inges till polismyndigheten för att en bedömning av vapnets lämplighet ska kunna göras. Vid behov av kompletterande upplysningar rörande vapnets lämplighet kan tillståndsmyndigheten inhämta upplysningar från respektive central skytteorganisation. En grundläggande förutsättning för att ett skjutvapen ska anses lämpligt för jaktändamål är

att vapnet dels, enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18), får användas för jakt dels att vapnet enligt vapenlagstiftningen kan anses lämpat för sitt ändamål. Ammunition laddad med röksvagt krut bör dessutom finnas att tillgå i handeln eller genom hemladdning i sådan omfattning att övningsskytte med vapnet kan bedrivas i tillräcklig omfattning. Vapen vars utförande är sådant att det i jakt- och målskyttesammanhang inte går att uppnå samma precision som med ordinära vapen, bör anses som direkt olämpliga för jakt och målskytte. Vad nu sagts bör exempelvis gälla i fråga om korta vapen, vapen som saknar traditionell kolv eller som inte har för ändamålet lämpliga riktmedel, t.ex. militära närstridsvapen. Enhandsvapen med en piplängd som understiger 2 ½ tum, dvs. 63,5 mm, är inte lämpliga för målskjutningsändamål. Även andra vapen kan, med hänsyn till sin konstruktion eller vikt, anses olämpliga för jakt eller målskytte.

### *Pågående arbete*

#### **Förtydligande av kraven för vapentillstånd**

Som redogörs ovan gav regeringen den 13 maj 2022 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över vapenlagstiftningen. I direktiven till utredningen anges bl.a. att kritik har riktats mot att Polismyndigheten har för stort tolkningsutrymme när det gäller att avgöra om ett visst vapen är lämpat för sitt ändamål. Utredaren ska därför se över de krav som gäller för att enskilda ska meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, och föreslå de författningsändringar som bedöms nödvändiga för att förtydliga regleringen.

Den delen av uppdraget ska redovisas senast den 10 november 2023 (dir. 2022:40).

#### **Tidigare riksdagsbehandling**

##### *Digitalisering av vapenlicensärenden*

I motionsbetänkandet Vapenfrågor från 2019 behandlade utskottet en motion om att tillgodogöra sig den digitala tekniken vid vapenlicensärenden. Utskottet var inte berett att ställa sig bakom motionen, som avstyrktes. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2019/20:JuU33 s. 21 f., rskr. 2019/20:304). Därefter har liknande motionsyrkanden avstyrkts av utskottet genom förenklad beredning (bet. 2020/21:JuU30 och bet. 2021/22:JuU28).

I motsvarande betänkande våren 2021 behandlade utskottet en motion om att digitalisera och automatisera hela eller delar av kontrollen över vapen som importerats till Sverige. Utskottet ansåg inte att det framkommit något som gav anledning till att ta något initiativ med anledning av motionen, vilken avstyrktes. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2021/22:JuU28 s. 39 f., rskr. 2021/22:275).

##### *Förtydligande av kraven för vapentillstånd*

Utskottet behandlade en likalydande motion i förra årets vapenbetänkande. Utskottet anförde med anledning av en annan motion att det bör tydliggöras

att polisens licensprövning endast ska omfatta licenspliktiga vapendelar. I enlighet med den bedömningen biföll utskottet delvis den nu aktuella motionen (bet. 2021/22:JuU28 s. 28 f. rskr. 2021/22:275).

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet gör inte någon annan bedömning än tidigare vad gäller digitalisering av vapenlicensärenden och avstyrker därmed motionerna 2022/23:438 (M) yrkandena 2 och 3 samt 2022/23:1759 (S).

När det gäller förtydligande av kraven för vapentillstånd välkomnar utskottet att frågan ska ses över i den pågående utredningen om vapenlagstiftningen. Utskottet anser därför att det inte finns anledning att ta något initiativ med anledning av motion 2022/23:605 (M), vilken avstyrks.

### **Tillsyn av skjutbanor**

#### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillsynen av skjutbanor.  
Jämför reservation 1 (C).

### **Motionerna**

I kommittémotion 2022/23:855 av Daniel Bäckström m.fl. (C) anser motionärerna att det behövs enklare regler för skjutbanor i syfte att underlätta för övningskytte.

I motion 2022/23:603 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att flytta ansvaret för tillsyn av skjutbanor från polisen, och i yrkande 3 efterlyser motionären en översyn av hur skjutbanor kan skyddas från inskränkningar som drabbar svensk jakt och svenskt sportskytte negativt och hämmar utvecklingen.

### **Bakgrund**

Enligt 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617) får skjutbanor som inte hör till Försvarsmakten användas endast efter tillstånd av Polismyndigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförande och besiktning av skjutbanor. Polismyndigheten har bemyndigats av regeringen att meddela föreskrifter om bl.a. utförande och besiktning av skjutbanor.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet har tidigare behandlat motioner om att flytta tillsynsansvaret för skjutbanor från polisen. I 2020 års motionsbetänkande om vapenfrågor ansåg

utskottet med anledning av denna typ av motioner att det kunde ifrågasättas om tillsynen och tillståndsprövningen av skjutbanor verkligen behöver skötas av polisen med hänsyn till dess bristande resurser. Utskottet ansåg att det borde tillsättas en utredning med uppdrag att överväga om ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning för skjutbanor skulle flyttas till en annan myndighet och därvid överväga om den nya jakt- och viltmyndigheten skulle åläggas detta ansvar. Utskottet tillstyrkte därmed motionerna och riksdagen ställde sig bakom detta (bet. 2020/21:JuU30 s. 38 f., rskr. 2020/21:398). I motsvarande betänkande 2021 behandlades likalydande yrkanden och även då tillstyrkte utskottet motionerna med en liknande motivering. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2021/22:JuU28 s. 36 f., rskr. 2021/22:275). Tillkännagivandena är inte slutbehandlade utan bereds inom regeringskansliet.

I 2019 års motionsbetänkande om vapenfrågor behandlades en motion om att lagstiftningen om skjutbanor ska främja sportskytte och jakt. Utskottet avstyrkte motionen, vilket riksdagen ställde sig bakom (bet. 2019/20:JuU33 s. 48 f., rskr. 2019/20:304). Därefter har liknande motionsyrkanden avstyrkts av utskottet genom förenklad beredning (bet. 2020/21:JuU30 och 2021/22:JuU28).

### Utskottets ställningstagande

Som framgår av redogörelsen ovan har riksdagen de senaste två åren gjort två tillkännagivanden till regeringen om att flytta tillsynsansvaret för skjutbanor från Polismyndigheten. Utskottet anser därför att det inte nu finns skäl för ytterligare ett tillkännagivande i samma fråga och avstyrker motion 2022/23:603 (M) yrkande 1. Utskottet finner inte heller anledning att ställa sig bakom motionerna om en översyn av reglerna för skjutbanor. Motionerna 2022/23:603 (M) yrkande 3 och 2022/23:855 (C) avstyrks.

## Förvaring av vapen

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förvaring av vapen.

### Motionerna

I motion 2022/23:578 av Helena Storckenfeldt (M) vill motionären låta utreda möjligheten att förvara vapen i annans vapenskåp. Ett liknande yrkande framställs i motion 2022/23:1525 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

### Bakgrund

Enligt 5 kap. 1 § vapenlagen är den som innehar ett skjutvapen eller ammunition skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan

uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den. När skjutvapen inte används ska de förvaras i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme. Ammunition ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt (5 kap. 2 § vapenlagen).

Enligt 5 kap. 3 § vapenlagen får en innehavare lämna över sitt skjutvapen eller sin ammunition till någon annan för förvaring om han eller hon inte själv kan ta hand om egendomen eller om det annars finns särskilda skäl. För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 3 kap. Vid tillståndsprövningen ska Polismyndigheten särskilt beakta möjligheten för mottagaren att erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Polismyndigheten får enligt 9 kap. 1 § vapenförordningen meddela närmare föreskrifter om hur skjutvapen och ammunition ska förvaras.

Dävarande Rikspolisstyrelsen har utfärdat allmänna råd om förvaring av vapen och ammunition (RPSFS 2009:13 FAP 551-3). Därin anges bl.a. att skjutvapen, för att uppfylla kravet på uppsikt i 5 kap. 1 § vapenlagen, bör förvaras i tillståndshavarens bostad, vilket regelmässigt innebär där tillståndshavaren är folkbokförd. Med bostad kan likställas en byggnad, t.ex. ett garage eller förråd, som är låsbar och sammanbyggd med bostaden och där det finns en genomgångsdörr mellan byggnaden och bostaden. Detsamma gäller byggnader som inte är sammanbyggda med bostaden men placerade på ett sådant sätt i förhållande till denna att byggnaderna går att övervaka från bostaden. I sådana fall bör dock en anordning finnas som anger för personer i bostaden när byggnaden angräps. En sådan anordning bör inte utan svårighet kunna sättas ur funktion.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet har flera gånger behandlat motionsyrkanden om förvaring av vapen, bl.a. våren 2021, då utskottet inte fann skäl att ta något initiativ till en översyn av bestämmelserna på området och avstyrkte de aktuella motionerna. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2020/21:JuU30 s. 33 f., rskr. 2020/21:398). Även våren 2022 avstyrkte utskottet liknande yrkanden genom förenklad beredning (bet. 2021/22:JuU28).

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att det inte finns skäl att ta något initiativ till en översyn av bestämmelserna om förvaring av vapen och avstyrker motionerna 2022/23:578 (M) och 2022/23:1525 (KD).

## Regelverket för vapensamlingar

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om regelverket för vapensamlingar.

### Motionen

I motion 2022/23:1905 av Sten Bergheden och Marléne Lund Kopparklint (båda M) begärs ett tillkännagivande om att se över regelverket för vapensamlingar i syfte att underlätta och stötta arbetet med att bevara och vårda ett viktigt kulturarv.

### Bakgrund

Enligt 2 kap. 4 § vapenlagen får en enskild person meddelas tillstånd att inneha skjutvapen som huvudsakligen har samlarvärde, även för andra ändamål än skjutning. I ett sådant fall får vapnet inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning. Tillståndet kan förenas med villkor att vapnet ska göras varaktigt obrukbart (2 kap. 5 §). Om vapnet inte gjorts varaktigt obrukbart måste sökanden ha fyllt 18 år för att erhålla innehavstillstånd (2 kap. 3 § fjärde stycket vapenförordningen).

Polismyndigheten har utfärdat relativt detaljerade allmänna råd i fråga om vapen för samlingsändamål (6 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Av dessa framgår bl.a. att det normalt inte tillåts att någon bygger upp en samling som till stor del består av moderna vapen, att särskilda krav bör ställas på en vapensamlares personliga kvalifikationer och att det bör stå klart att denne har ett seriöst samlarintresse.

I fråga om det antal vapen som en samlare totalt sett bör få inneha bör som huvudregel gälla att det är lämpligare att tillståndsmyndigheten meddelar särskilda villkor om att den aktuella samlingen ska ges ett väl avpassat skydd mot tillgrepp än att myndigheten begränsar antalet vapen i samlingen, under förutsättning att samlingen är naturligt avgränsad. Det bör alltid krävas att en sökande lämnar uppgifter om hur vapnen förvaras eller kommer att förvaras.

För att hänföras till begreppet samling bör området vara någorlunda avgränsat, så att det finns rimliga möjligheter att åstadkomma en något så när komplett samling. Begränsningen bör också vara så klart angiven att det är möjligt att senare avgöra vilka vapen som har sin givna plats inom en viss samlingsinriktning.

Helautomatiska skjutvapen bör enligt de allmänna råden i regel inte tillåtas ingå i en privat vapensamling. I råden anges också att Polismyndigheten som regel bör besluta om särskilda villkor för förvaringen enligt 5 kap. 5 § vapenlagen. Dessa villkor bör bl.a. avse det yttre skyddet för de lokaler där det förvaras särskilt intressanta vapen. Som exempel nämns villkor om att dörrar

eller fönster ska vara säkerhetsklassade eller att lås eller larmanordning av speciellt slag ska installeras.

I det tilläggsdirektiv till utredningen om en översyn av vapenlagstiftningen som redogörs för ovan fick utredaren i uppdrag att bl.a. ställning till om de krav som gäller för att skjutvapen ska få innehas för samlingsändamål bör förtydligas, se vidare under avsnittet Översyn av vapenlagstiftningen.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade ett motsvarande motionsyrkande i förra årets motionsbetänkande om vapenfrågor. Utskottet anförde då följande:

Utskottet anser att de nuvarande reglerna om vapensamlingar är otydliga, bl.a. angående vad gäller som gäller vid olika samlingar och antalet vapen, och att de därmed riskerar att leda till rättsosäkra beslut där seriösa vapensamlare hindras från att utöva sitt intresse och utöka sitt samlande. Därför behöver regelverket om vapensamling ses över och förtydligas för att underlätta för landets seriösa vapensamlare att kunna fortsätta med sin hobby.

Utskottet tillstyrkte motionen och riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2021/22:JuU28 s. 42 f. rskr. 2021/22:275).

### **Utskottets ställningstagande**

Riksdagen riktade för ett år sedan ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av regelverket för vapensamlingar. Med hänsyn till det pågående arbetet i frågan finns det inte nu skäl till ytterligare ett sådant initiativ. Utskottet avstyrker motion 2022/23:1905 (M).

## **Vapenbrott**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vapenbrott.  
Jämför reservation 2 (S).

### **Motionerna**

I kommittémotion 2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 30 begärs ett tillkännagivande om att höja minimistraffet för grovt vapenbrott till fyra års fängelse. I yrkande 43 begärs att det ska anses som försvårande om vissa brott begåtts genom att gärningsmannen använt vapen på allmän plats.

I motion 2022/23:617 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) anför motionärerna att det är allt vanligare att startpistoler byggs om för att kunna fungera som skarpa vapen. Det är därför viktigt att arbetet med att begränsa tillgången till illegala vapen fortsätter med full kraft.

## Bakgrund

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år. Om gärningen har begåtts av oaksamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 1 § vapenlagen).

Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,
2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,
3. innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen,
4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller
5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brottet är synnerligen grovt döms till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Ett enhandsvapen ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

I 1 kap. 3 § vapenlagen anges att vad som sägs om skjutvapen också gäller bl.a. startvapen.

Straffen för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor har skärpts vid flera tillfällen, senast i december 2020 (prop. 2019/20:200, bet. 2020/21:JuU5, rskr. 2020/21:31) då maximistraften för synnerligen grovt vapenbrott höjdes från fängelse i sex år till fängelse i sju år. Samtidigt utvidgades kvalifikationsgrunderna för grovt och synnerligen grovt vapenbrott.

Straffen för vapenbrott skärptes även i januari 2018 (bet. 2017/18:JuU8, rskr. 2017/18:65) bl.a. genom att minimistraftet för grovt brott höjdes från fängelse i ett år till fängelse i två år.

I Tidöavtalet (s. 18 f.) beskrivs hur Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i ett samarbetsprojekt om kriminalitet kommer att utarbeta och genomföra politiska reformer för att bekämpa och förebygga brott samt öka tryggheten. Under rubriken Vapenlagstiftningen anges bl.a. att en utredning ska föreslå ett uppdelat regelverk för licensärenden å ena sidan och illegala vapen å andra sidan och att straffskalorna för respektive del bör skilja på allvaret i den organiserade brottslighetens användning av vapen jämfört med brister i licensfrågor för jägare och sportskyttar.



## Tidigare riksdagsbehandling

I 2021 års motionsbetänkande om vapenfrågor (bet. 2020/21:JuU30 s. 9 f.) konstaterade utskottet att straffbestämmelserna för vapenbrott hade skärpts vid flera tillfällen, senast i december 2020. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att ytterligare skärpa straffen för vapenbrott. Motionerna avstyrktes. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2020/21:398).

I motsvarande betänkande från förra året avstyrktes motioner om skärpta straff för bl.a. grovt vapenbrott med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört i frågan. Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2021/22:JuU28 s. 37 f., rskr. 2021/22:275).

## Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har konstaterat har straffbestämmelserna för vapenbrott skärpts vid flera tillfällen på senare tid. Vidare har en utredning som bl.a. ska se över straffskalorna aviserats i Tidöavtalet. Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att nu ta initiativ till ytterligare straffskärpningar. Motion 2022/23:2139 (S) yrkandena 30 och 43 avstyrks.

Utskottet, som noterar att även startvapen omfattas av vapenlagens bestämmelser, anser inte heller att det finns skäl att ställa sig bakom motion 2022/23:617 (S), vilken avstyrks.

## Vapen till Ukraina

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om vapen till Ukraina.

## Motionen

I motion 2022/23:661 av David Josefsson (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten för polisen att utarbeta rutiner för att beslagtagna och inlämnade handeldvapen av militärt värde kan skickas till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

## Bakgrund

I 9 kap. 5 § vapenlagen framgår att ett vapen som har varit föremål för brott ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt.

I 36 kap. 11 § brottsbalken anges att föremål som är ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa och som har påträffats under omständigheter som gav anledning att befara att de skulle komma till sådan användning får förverkas (förverkande av särskilda brottsverktyg).

Av lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. följer att staten ska sälja eller förstöra egendom som förverkats eller lämnats till staten som hittegods.

Det svenska exportkontrollregelverket av vapen består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel samt de principer och riktlinjer för krigsmaterielexport som har beslutats av regeringen och godkänts av riksdagen. Enligt regelverket är det Inspektionen för strategiska produkter (ISP) som prövar frågor om tillstånd för export av krigsmateriel.

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet bedömer inte att det som efterfrågas i motion 2022/23:661 (M) är ett framkomligt sätt att stödja Ukraina. Motionen avstyrks.

# Reservationer

## 1. Tillsyn av skjutbanor, punkt 3 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:855 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 18,

bifaller delvis motion

2022/23:603 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 3 och

avslår motion

2022/23:603 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 1.

### *Ställningstagande*

Det är viktigt att jägare kan övningsskjuta för att kunna bedriva en etiskt försvarbar jakt. Jag menar därför att det behövs ett nationellt regelverk som möjliggör för svenska skjutbanor att hålla sin verksamhet igång. Regelverket får inte ställa orimliga säkerhetskrav, så att det försvårar genomförandet av t.ex. jaktstigar i övningssyfte eller övningsskytte på egen mark. Jag tror att det på frivillig väg och genom kompetenshöjande insatser ofta går att åstadkomma bättre resultat än genom fyrkantiga regelverk. Jag anser därför att regeringen bör utveckla enklare regler för skjutbanor i syfte att underlätta för övningsskytte.

## 2. Vapenbrott, punkt 6 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Sanna Backeskog (S) och Lars Isacsson (S).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 30 och 43 samt

avslår motion

2022/23:617 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S).

*Ställningstagande*

Vi kan konstatera att höjningen av minimistraffet för grovt vapenbrott till två års fängelse, med obligatorisk häktning som följd, har visat sig vara framgångsrikt. För att tydligare markera brottets allvar och få bort fler gängkriminella från gatorna vill vi gå vidare och fördubbla minimistraffet till fyra års fängelse.

Vi vill också att det ska anses som försvårande om ett brott som t.ex. misshandel, dråp eller försök till mord har begåtts genom att gärningsmannen har använt vapen och angreppet har skett på allmän plats.

BILAGA

## Förteckning över behandlade förslag

### Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

#### *2022/23:438 av Erik Ottoson (M):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en digitalisering och automatisering av hela eller delar av beslutsprocessen för ansökningar om vapenlicenser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att digitalisera och automatisera hela eller delar av kontrollen över vapen som importeras till Sverige samt att dessa når slutkund på ett legalt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

#### *2022/23:578 av Helena Storckenfeldt (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att förvara vapen i annans vapenskäp och tillkännager detta för regeringen.

#### *2022/23:603 av Marléne Lund Kopparklint (M):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över möjligheterna att flytta ansvaret för tillsyn av skjutbanor från polisen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över hur skjutbanor kan skyddas från inskränkningar som drabbar svensk jakt och svenskt sportskytte negativt och hämmar utvecklingen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

#### *2022/23:605 av Marléne Lund Kopparklint (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga vilken möjlighet polisen ska ha till egna tolkningar av vapnets utseende vid licenshanteringen och tillkännager detta för regeringen.

#### *2022/23:617 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om startpistoler och tillkännager detta för regeringen.

#### *2022/23:661 av David Josefsson (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för polisen att utarbeta rutiner för att beslagtagna och inlämnade

handeldvapen av militärt värde kan skickas till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

*2022/23:825 av Lars Beckman (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förenkla för legitima vapenbärare och tillkännager detta för regeringen.

*2022/23:855 av Daniel Bäckström m.fl. (C):*

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla enklare regler för skjutbanor i syfte att underlätta för övningsskytte och tillkännager detta för regeringen.

*2022/23:1525 av Kjell-Arne Ottosson (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vapenförvaring utanför den egna bostaden och tillkännager detta för regeringen.

*2022/23:1759 av Johan Löfstrand m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda hur man tillgodogör sig den digitala tekniken och underlättar hanteringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2022/23:1905 av Sten Bergheden och Marlène Lund Kopparklint (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket runt vapensamlingar i syfte att underlätta och stötta det kulturella viktiga arbetet med att bevara och vårda ett viktigt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

*2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):*

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja minimistrafvet för grovt vapenbrott till fyra års fängelse och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska anses som försvårande om vissa brott skett genom att gärningsmannen använt vapen på allmän plats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.